

๑. หัวข้อ การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการบ้านหนังสือสำนักงานเขตหนองจอก

๒. ความสำคัญของการศึกษา/ที่มาของการนำเสนอ

กรุงเทพมหานคร มีนโยบายในการส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนรักการอ่าน และมุ่งพัฒนาให้กรุงเทพมหานคร เป็นมหานครแห่งการอ่านและการเรียนรู้ เพื่อสร้างวัฒนธรรมรักการอ่านให้เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะบ้านหนังสือ ถือเป็นห้องสมุดขนาดเล็ก เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนที่กรุงเทพมหานคร ได้จัดเป็นบริการเชิงรุกเข้าสู่ชุมชนเพื่อให้เด็ก เยาวชน ประชาชนทั่วไป และครอบครัว ได้มีโอกาสเข้าถึงห้องสมุดได้ง่ายและทั่วถึง ตลอดจนได้เข้าร่วม กิจกรรมในรูปแบบต่างๆ รวมถึงสร้างโอกาสให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้เข้าสู่แหล่งเรียนรู้ได้เช่นกัน ถือเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร

สำนักงานเขตหนองจอกเป็นหน่วยงานหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ที่มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นท้องทุ่งนา และเกษตรกรรมมีลำคลองไหลผ่านหลายสาย มีเนื้อที่ ๒๓๖.๒๖๑ ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากรทั้งหมด มีประมาณ ๑๗๐,๐๐๐ คน เขตหนองจอกมี ๘ แขวง ได้แก่ ๑. แขวงกระหม่อมราย ๒. แขวงหนองจอก ๓. แขวงโคกแฝด ๔. แขวงคูฝั่งเหนือ ๕. แขวงคลองสิบ ๖. แขวงคลองสิบสอง ๗. แขวงลำผักชี และ ๘. แขวงลำด้อยตึง มีการจัดตั้งชุมชนทั้งสิ้น ๙๙ ชุมชน ทั้งนี้เขตหนองจอก ได้จัดตั้งบ้านหนังสือจำนวน ๕ แห่ง ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกรุงเทพมหานคร โดยบ้านหนังสือได้จัดสร้างในชุมชนที่มีผู้อาศัยอยู่จำนวนหนึ่งหรือพื้นที่ใกล้เคียงที่ไม่มีห้องสมุดขนาดใหญ่ของกรุงเทพมหานคร

อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนชุมชนที่มีอยู่ ๙๙ ชุมชน จึงทำให้การให้บริการของบ้านหนังสือไม่สามารถที่ให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง ผู้จัดทำรายงานจึงมีแนวคิดที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของบ้านหนังสือแก่ประชาชน รวมถึงเด็ก และเยาวชนในแต่ละชุมชนเข้ารับบริการเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้มีแหล่งเรียนรู้ที่จะค้นคว้าหาความรู้ได้และเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างการอ่านมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนนโยบาย "มหานครแห่งการอ่าน" และนโยบาย "การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ" สอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ด้านที่ ๓ มหานครสำหรับทุกคน มิติที่ ๓.๓ การศึกษาสำหรับทุกคน

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการบ้านหนังสือของสำนักงานเขตหนองจอก

๓.๒ เพื่อให้ประชาชน รวมถึงเด็กและเยาวชนเข้าถึงการให้บริการบ้านหนังสือสำนักงานเขตหนองจอกได้มากยิ่งขึ้น โดยมีเครือข่ายชุมชนรักการอ่านเป็นผู้แนะนำ

๓.๓ เพื่อเสริมสร้างกิจกรรมการอ่านหนังสือให้แก่ ประชาชน เด็ก และเยาวชนในชุมชนต่างๆ ของสำนักงานเขตหนองจอกให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

๔. เป้าหมาย

๑. จัดทำโครงการบ้านหนังสือเคลื่อนที่เดือนละ ๔ ครั้ง / ๑ บ้านหนังสือ
๒. จัดสร้างเครือข่ายชุมชนรักการอ่านโดยคัดเลือกตัวแทนชุมชนฯ ละ ๑ คน
๓. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง / ๑ บ้านหนังสือ / ๑ ชุมชน

๕. แนวคิด/หลักการที่ใช้ในการศึกษา

๕.๑ ทฤษฎี PDCA

PDCA คือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ ย่อมาจาก ๔ คำ ได้แก่ Plan (วางแผน), Do (ปฏิบัติ), Check (ตรวจสอบ) และ Act (การดำเนินการให้เหมาะสม) ซึ่งวงจร PDCA สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกๆ เรื่อง นับตั้งแต่กิจกรรมส่วนตัว เช่น การปรุงอาหาร การเดินทางไปทำงานในแต่ละวัน การตั้งเป้าหมายชีวิต และการดำเนินงานในระดับบริษัท ซึ่งรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

๑. P = Plan (ขั้นตอนการวางแผน)

ขั้นตอนการวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ฯลฯ พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น โดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลและกำหนดทางเลือกในการปรับปรุงให้ชัดเจน ซึ่งการวางแผนจะช่วยให้กิจการสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งในด้านแรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ ชั่วโมงการทำงาน เงิน และเวลา

๒. D = Do ขั้นตอนการปฏิบัติ (ขั้นตอนการปฏิบัติ)

ขั้นตอนการปฏิบัติ คือ การลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ซึ่งในขั้นตอนนี้ต้องมีการตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่ เพื่อทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามแผนการที่ได้วางไว้

๓. C = Check (ขั้นตอนการตรวจสอบ)

ขั้นตอนการตรวจสอบ คือ การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ทราบว่า ในขั้นตอนการปฏิบัติงานสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ แต่สิ่งสำคัญก็คือ ต้องรู้ว่า จะตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไป

๔. A = Action ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม)

ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสมจะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ ๒ กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากเป็นกรณีแรก ก็ให้

นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำให้เป็นมาตรฐาน พร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งอาจหมายถึงสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่าเดิม หรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเดิม หรือทำให้คุณภาพดียิ่งขึ้นก็ได้ แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่สอง คือ ผลที่ได้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้ ควรนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์และพิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไร เช่น มองหาทางเลือกใหม่ที่น่าจะเป็นไปได้ ใ้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม ขอความช่วยเหลือจากผู้รู้ หรือเปลี่ยนเป้าหมายใหม่ เป็นต้น

ประโยชน์ของ PDCA

๑. การวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน จะทำให้เกิดความพร้อมเมื่อได้ปฏิบัติงานจริง การวางแผนงานควรวางให้ครบ ๔ ขั้นตอนดังนี้

๑.๑ ขั้นการศึกษา คือ การวางแผนศึกษาข้อมูล วิธีการ ความต้องการของตลาด ข้อมูลด้านวัตถุดิบ ด้านทรัพยากรที่มีอยู่หรือเงินทุน

๑.๒ ขั้นเตรียมงาน คือ การวางแผนการเตรียมงานด้านสถานที่ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ความพร้อมของพนักงาน อุปกรณ์ เครื่องจักร วัตถุดิบ

๑.๓ ขั้นดำเนินงาน คือ การวางแผนทางการปฏิบัติงานของแต่ละส่วนแต่ละฝ่าย เช่น ฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย

๑.๔ ขั้นการประเมินผล คือ การวางแผนหรือเตรียมการประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ เช่น ประเมินจากยอดการจำหน่าย ประเมินจากการติชมของลูกค้า เพื่อให้ผลที่ได้จากการประเมินเกิดการเที่ยงตรง

๒. การปฏิบัติตามแผนงาน ทำให้ทราบขั้นตอน วิธีการ และสามารถเตรียมงานล่วงหน้าหรือทราบอุปสรรคล่วงหน้าด้วย ดังนั้น การปฏิบัติงานก็จะเกิดความราบรื่น และเรียบร้อยนำไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

๓. การตรวจสอบ ให้ได้ผลที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ ประกอบด้วย

๓.๑ ตรวจสอบจากเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

๓.๒ มีเครื่องมือที่เชื่อถือได้

๓.๓ มีเกณฑ์การตรวจสอบที่ชัดเจน

๓.๔ มีกำหนดเวลาการตรวจที่แน่นอน

๓.๕ บุคลากรที่ทำการตรวจสอบต้องได้รับการยอมรับจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อการตรวจสอบได้รับการยอมรับ การปฏิบัติงานขั้นต่อไปก็ดำเนินงานต่อไปได้

๔. การปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใดก็ตาม เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขคุณภาพก็เกิดขึ้น ดังนั้น วงจร PDCA จึงเรียกว่า วงจรบริหารงานคุณภาพ

สรุปแนวคิด PDCA สามารถประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมของบ้านหนังสือสำนักงานเขตหนองจอกได้ ซึ่งรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

๑. การวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน ต้องมีการวางแผนงานก่อนทั้ง ๔ ขั้นตอนดังนี้

๑.๑ **ขั้นการศึกษา** คือ มีการวางแผนศึกษาข้อมูล ความต้องการในการอ่านหนังสือ ประเภทของหนังสือที่ประชาชนสนใจ และอยากค้นคว้า

๑.๒ **ขั้นเตรียมงาน** คือ การวางแผนการจัดทำแบบสำรวจความต้องการของประชาชน

๑.๓ **ขั้นดำเนินงาน** คือ การวางแผนทางการปฏิบัติงาน การลงพื้นที่เพื่อสำรวจความต้องการของประชาชน

๑.๔ **ขั้นการประเมินผล** คือ การประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ การสรุปผลแบบสำรวจความต้องการในการอ่านของประชาชน เพื่อให้ผลที่ได้จากการประเมินเกิดการเที่ยงตรง

๒. การปฏิบัติตามแผนงาน

บุคลากรดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยระหว่างการดำเนินกิจกรรมให้อยู่ในกรอบแผนงานที่วางไว้ เพื่อให้เกิดความราบรื่น และเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

๓. การตรวจสอบ

การจัดกิจกรรมมีการกำหนดเป้าหมายในแต่ละกิจกรรม โดยมีการสรุปผลการจัดกิจกรรม จากการทำแบบประเมินผลความพึงพอใจ และการสังเกตพฤติกรรมของประชาชนที่เข้ารับบริการและร่วมกิจกรรม

๔. การปรับปรุงแก้ไข

หากพบข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรม บุคลากรต้องมีการปรับปรุงและวางแผนการทำงานกิจกรรม โดยแก้ไขจากข้อบกพร่องเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดได้อีก จะส่งผลให้บ้านหนังสือสำนักงานเขตหนองจอก มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕.๒ แนวคิด SWOT Analysis

SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพองค์กร หรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต SWOT เป็นตัวย่อของข้อความที่มีความหมายดังนี้

- Strengths หมายถึง จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ
- Weaknesses หมายถึง จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ
- Opportunities หมายถึง โอกาสที่จะดำเนินการได้
- Threats หมายถึง อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงานขององค์กร

๑. หลักการสำคัญของ SWOT ก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจสภาพแวดล้อม ๒ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ทั้งภายนอก และภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารขององค์กรทราบถึงการ

เปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่ จะมีผลต่อองค์กร และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถด้านต่างๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็น ประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์และกิจกรรมดำเนินการขององค์กรที่เหมาะสม ต่อไป

๒. ประโยชน์ของการวิเคราะห์ SWOT จะช่วยให้เข้าใจได้ว่ามีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของ องค์กรอย่างไร จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนขององค์กรจะเป็นคุณลักษณะภายใน ที่อาจจะทำลายผลการดำเนินงาน โอกาสทาง สภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ให้โอกาสเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในทางกลับกันอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ผลจากการวิเคราะห์ SWOT นี้ จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์การกำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้องค์กรเกิดการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสม

๓. ขั้นตอนวิธีการดำเนินการทำ SWOT Analysis การวิเคราะห์ SWOT จะครอบคลุมขอบเขตของ ปัจจัยที่กว้าง ด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคขององค์กร ทำให้มีข้อมูล ในการกำหนด ทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูกสร้างขึ้นมาจากจุดแข็งขององค์กร และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทาง สภาพแวดล้อม และสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้มันน้อยที่สุดได้

ภายใต้การวิเคราะห์ SWOT บ้านหนังสือสำนักงานเขตหนองจอกนั้น จะต้องวิเคราะห์ ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและ ภายนอก และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค โดยมีขั้นตอนดังนี้

Strengths : จุดแข็ง

บ้านหนังสือสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีนโยบายมุ่งพัฒนาให้มหานคร เป็นสังคมแห่งการอ่านและการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้เข้าถึงห้องสมุดได้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมการรักการอ่านให้เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะบ้านหนังสือ ถือเป็นห้องสมุดขนาดเล็ก เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนที่กรุงเทพมหานคร ได้จัดเป็นบริการเชิงรุกเข้าสู่ชุมชนเพื่อให้เด็ก เยาวชน ประชาชนทั่วไป และครอบครัว ได้มีโอกาสเข้าถึงห้องสมุดได้ง่ายและทั่วถึง ตลอดจนได้เข้าร่วม กิจกรรมในรูปแบบต่างๆ รวมถึงสร้างโอกาสให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้เข้าสู่แหล่งเรียนรู้ได้เช่นกัน ซึ่งตรงกับยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนนโยบาย "มหานครแห่งการอ่าน" และนโยบาย "การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ" ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ด้านที่ ๓ มหานครสำหรับทุกคน มิติที่ ๓.๓ การศึกษาสำหรับทุกคน

Weaknesses : จุดอ่อน

สำนักงานเขตหนองจอกเป็นหน่วยงานหนึ่งใน ๕๐ เขตของกรุงเทพมหานคร ที่มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นท้องทุ่งนา และเกษตรกรรม มีประชากรทั้งหมดประมาณ ๑๗๐,๐๐๐ คน เขตหนองจอกมี ๘ แขวง มีชุมชนทั้งสิ้น ๙๙ ชุมชน สำนักงานเขตหนองจอกได้จัดตั้งบ้านหนังสือจำนวน

๕ แห่ง ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกรุงเทพมหานคร การให้บริการของบ้านหนังสือไม่สามารถที่จะทำให้ประชาชนเข้าถึงการให้บริการได้อย่างทั่วถึง

Opportunities : โอกาสที่จะดำเนินการได้

การให้บริการของบ้านหนังสือแก่ประชาชน รวมถึงเด็ก และเยาวชนในแต่ละชุมชนเข้ารับบริการเพิ่มมากขึ้น โดยมีเครือข่ายชุมชนรักการอ่านเป็นผู้แนะนำ เพื่อเสริมสร้างกิจกรรมการอ่านหนังสือให้แก่ ประชาชน เด็ก และเยาวชนในชุมชนต่างๆ ของสำนักงานเขตหนองจอกให้มีมากยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมบ้านหนังสือเคลื่อนที่ ให้ประชาชนได้มีแหล่งเรียนรู้ที่จะค้นคว้าหาความรู้ได้มากยิ่งขึ้น และการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการอ่านมากยิ่งขึ้น

Threats : อุปสรรค

ในพื้นที่เขตหนองจอกมีพื้นที่ๆ มีมากกว่า ๒๓๖.๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ประชากรมีประมาณ ๑๗๐,๐๐๐ คน และชุมชนที่มีทั้งสิ้น ๙๙ ชุมชน จึงทำให้การให้บริการของบ้านหนังสือที่มีอยู่เพียง ๕ แห่ง ในเขตหนองจอกไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในเขตหนองจอกจึงได้จัดทำบ้านหนังสือเคลื่อนที่ให้เข้าไปสู่ชุมชนได้มากยิ่งขึ้น

๕.๓ การมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมได้ให้คำนิยามไว้ว่า "เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง" คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า "การเมินเฉย (Apathy)" ฉะนั้น คำว่าการมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตามและไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้ และยังได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า "การมีส่วนร่วมของประชาชน" หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชนไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชนนอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านที่ได้ให้นิยามคำว่า "การมีส่วนร่วมของประชาชน" ไว้ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่างๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทาง และเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่าและที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) คือการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น

บ้านหนังสือสำนักงานเขตหนองจอก จัดสร้างเครือข่ายชุมชนรักการอ่านโดยคัดเลือกตัวแทนชุมชนแต่ละชุมชน เพื่อให้เป็นผู้จูงใจให้ประชาชน เด็ก และเยาวชนได้เข้ามาใช้บริการและร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น บทบาทสำคัญในการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน เช่น การหมุนเวียนสื่อหนังสือให้เข้าถึงทุกครัวเรือน จัดกิจกรรมกระตุ้นให้ชุมชน เข้าถึงการอ่านโดยทั่วไป รวมทั้งเด็ก ผู้สูงอายุ และช่วยสำรวจหนังสือที่ตรงใจผู้อ่านในชุมชน ซึ่งโดยรวมต้องการด้านอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และด้านความบันเทิง เพื่อให้ประชาชนมีความสนใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น

๖. แนวทางการดำเนินการ/ระยะเวลา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินการ ระยะเวลา เริ่มในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้าราชการ และบุคลากรของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตหนองจอก อาสาสมัครปฏิบัติงานบ้านหนังสือ เด็ก ประชาชน และเยาวชนในชุมชนพื้นที่เขตหนองจอก โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ลำดับที่	การดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
๑	ศึกษาพื้นที่ชุมชนแต่ละชุมชน	ตุลาคม – พฤศจิกายน ๒๕๖๔	เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สนง.เขตหนองจอก
๒	จัดทำโครงการ ขออนุมัติผู้อำนวยการเขตหนองจอก	ธันวาคม ๒๕๖๔	เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สนง.เขตหนองจอก

๓	จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน โครงการบ้านหนังสือเคลื่อนที่เขต หนองจอก	ธันวาคม ๒๕๖๔	เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนา ชุมชนและสวัสดิการ สังคม สนง.เขตหนอง จอก
๔	ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและหาแนว ทางการดำเนินการเพื่อสอดคล้องกับ โครงการบ้านหนังสือเคลื่อนที่เขต หนองจอก	มกราคม ๒๕๖๕	เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนา ชุมชนและสวัสดิการ สังคม สนง.เขตหนอง จอก และประธาน ชุมชน
๕	ประชาสัมพันธ์ การดำเนินการของ โครงการบ้านหนังสือเคลื่อนที่ และรับ สมัครเครือข่ายชุมชนรักการอ่าน	มกราคม – กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕	เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนา ชุมชนและสวัสดิการ สังคม สนง.เขตหนอง จอก และประธาน ชุมชน
๖	ดำเนินการจัดกิจกรรมบ้านหนังสือ เคลื่อนที่ ตามแผนที่กำหนดโดยมี รายละเอียดดังนี้ - เรียนรู้สมุนไพรรักษาโรค - ฐานนันทนาการ - ไทยแลนด์ยุค ๔ จี - ความรู้ช่างถักกระเป๋า - ทำน้ำยาล้างจาน - ป็อบอัพคำศัพท์ - สีธรรมชาติ - ดูนิตี มีเพื่อนมากมาย - ทำผ้ามัดย้อม - แฝดคนละฝา ภาษาสนุก	กุมภาพันธ์ – กรกฎาคม ๒๕๖๕ โดยให้บ้านหนังสือ แต่ละหลังลงพื้นที่ ๒๐ ครั้งภายใน ๖ เดือน ก็จะครอบคลุม ๙๙ ชุมชนตาม แผนงานที่กำหนดไว้	เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนา ชุมชนและสวัสดิการ สังคม สนง.เขตหนอง จอก ประธานชุมชน และเครือข่ายชุมชนรัก การอ่าน
๗	ติดตามและประเมินผลโครงการจัด กิจกรรมบ้านหนังสือเคลื่อนที่เขต หนองจอก	กันยายน ๒๕๖๕	เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนา ชุมชนและสวัสดิการ สังคม สนง.เขตหนอง จอก

๗. ประโยชน์จากการศึกษา

๗.๑ การให้บริการบ้านหนังสือสำนักงานเขตหนองจอก สามารถเข้าถึงทุกพื้นที่ทั้ง ๙๙ ชุมชน

๗.๒ ประชาชน เด็ก และเยาวชน ในพื้นที่เขตหนองจอก สามารถเข้าใช้บริการบ้านหนังสือของสำนักงานเขตหนองจอกมากยิ่งขึ้น

๗.๓ ทำให้เกิดความรักในครอบครัวแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น จากการทำกิจกรรมรักการอ่าน และกิจกรรมอื่นๆร่วมกันของคนในครอบครัว

๘. งบประมาณ

ไม่ใช้งบประมาณของทางราชการ

๙. แนวคิดการติดตามและประเมินผล

๙.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ระดับผลผลิต (Output) และหรือระดับผลลัพธ์ (Outcome)

ผลผลิต

๑. การจัดกิจกรรมบ้านหนังสือเคลื่อนที่เดือนละ ๔ ครั้ง / ๑ บ้านหนังสือ เพื่อให้ประชาชน รวมถึงเด็กและเยาวชนเข้าถึงการให้บริการบ้านหนังสือได้ทั่วถึงกัน

๒. จำนวนเครือข่ายชุมชนรักการอ่าน ชุมชนละ ๑ คน / ๑ ชุมชน เพื่อเป็นผู้จูงใจให้ประชาชน เด็ก และเยาวชนได้เข้ามาใช้บริการและร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

๓. จำนวนจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและกิจกรรมอื่นๆ เดือนละ ๔ ครั้ง / ๑ บ้านหนังสือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการบ้านหนังสือของสำนักงานเขตหนองจอก

ผลลัพธ์

๑. บ้านหนังสือจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านบ้านหนังสือเคลื่อนที่ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ บรรลุเป้าหมายได้นั้น เกิดจากการที่ประชาชน เด็ก และเยาวชนในชุมชน เห็นความสำคัญของการส่งเสริมการอ่านของบ้านหนังสือที่เป็นแหล่งเรียนรู้ และนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปพัฒนาตนเอง ทำให้มีผู้มาใช้บริการหลากหลายกลุ่มอายุ ทั้ง เด็ก เยาวชน ประชาชนในชุมชนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

๒. การสร้างเครือข่ายชุมชนรักการอ่าน โดยคัดเลือกตัวแทนชุมชนทุกชุมชน ที่มีบทบาทสำคัญในการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน เช่น การหมุนเวียนหนังสือให้เข้าถึงทุกครัวเรือน จัดกิจกรรมกระตุ้นให้ชุมชน เข้าถึงการอ่านโดยทั่วไป รวมทั้งเด็ก ผู้สูงอายุ และช่วยสำรวจหนังสือที่ตรงใจผู้อ่านในชุมชน ซึ่งโดยรวมต้องการด้านอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และด้านความบันเทิง

๓. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านบ้านหนังสือและกิจกรรมอื่นๆ เป็นวิธีการหนึ่งของการสร้างสัมพันธ์ทางครอบครัว

๙.๒ วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและการประเมินผล (สำเร็จ)

๑. จัดเก็บสถิติจำนวนการใช้บริการบ้านหนังสือในการจัดกิจกรรมต่างๆ และจำนวนของเครือข่ายชุมชนรักการอ่าน

๒. จัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน และมีการประเมินผลเป็นระยะ ทุกสิ้นปีงบประมาณมีการสรุปผลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑. สำนักงานเขตหนองจอกควรมีการจัดกิจกรรมด้านการสร้างนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องและสอดแทรก หรือบูรณาการเข้าไปในทุกขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ของบ้านหนังสือ

๒. สำนักงานเขตหนองจอกควรจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีคุณภาพ และเพียงพอ สื่อนวัตกรรมใหม่ๆ และทันสมัย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการอ่านแก่กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้มาใช้บริการ

ภาคผนวก

บ้านหนังสือกรุงเทพมหานคร ในพื้นที่ เขตหนองจอก

๑. บ้านหนังสือนูรูสลาม ตั้งอยู่ที่มัสยิดนูรูสลาม ถนนเลียบบวารี เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ๐๒-๑๘๖-๑๑๐๕

๒. บ้านหนังสือเคหะหนองจอก ตั้งอยู่ที่การเคหะแห่งชาติหนองจอก ท้ายอาคาร ๕ ถนนมิตรไมตรี เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ๐๒-๓๗๖-๗๑๘๘

๓. บ้านหนังสืออิบรอฮีม ตั้งอยู่ที่มัสยิดอิบรอฮีมบึงเตย ถนนประชาสำราญ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ๐๒-๕๔๓-๑๖๔๐

๔. บ้านหนังสือมูลนิธิตระกูลกอดีร์ ตั้งอยู่ที่มัสยิดกอดีร์ ถนนสังฆสันตสุข เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ๐๙๙-๑๓๘๙-๖๐๕

๕. บ้านหนังสือกระท่อมราย ตั้งอยู่ที่ซอยอัลสุดา ถนนเลียบบวารี เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
๐๙๓-๙๗๐-๘๗๙๘